

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Vita Et Honestate Canonicorum, Et Aliorum
Ecclesiasticorum Speculum**

Langhe-Cruys, Johan

Duaci, 1587

Contra detractores quomodo nos gerere debeamus. cap.xviii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63733)

bimur. Vt autem hanc sententiam effugiamus, relictis omnibus aliis magno studio vita, & conscientia nostra exquirenda, puniendæ cogitationes ad peccandum irritantes. Subinde de factis nostris reddenda ratio. Sic poterimus facile à peccatorum exonerari sarcina, multa venia frui, præsentemque simul vitam cum voluptate transmittere, & assequi bona futura.

Contra detractores quomodo nos gerere debeamus.

CAP. XVIII.

PORRÒ quia Salomon filium suum instruens dicebat: Remoue à te os prauum, & detrahentia labia procul sint à te, quoniam abominatio hominum detractoris: Non pigebit & alia, quæ idem Chrysostomus de detractore scripsit huc adferre. Qui ad populum sermonem faciens: Ieiunet, inquit, & auris: aurium autem ieiunium est detractio, & calumnias non suscipere. Auditum enim vanum nō suscipies, inquit. Ieiunet quoque os à verbis turpibus, & conuitiis. Quæ enim utilitas, cum aibus, quidē & piscibus abstineamus, fratres verò mordeamus, & comedamus? Detrahēs fraternas carnes comedit, proximi carnem momordit. Propterea & Paulus terruit, dicens: Si autem vos inuicem mordetis, & comeditis, videte ne ab inuicem consumamini. Non infixisti dentes carni, sed animæ maledictum, improbam suspicionem infixisti, vulnerasti, innumeris affecisti malis, & teipsum & illum, & alios plures. Etenim audientē peiorem fecisti, proximo calumnias: siue enim peccator sit, segnior sit, peccati communicatorem nactus, siue iustus est, in arrogantiam tollitur, & inflatur ex aliorum peccato, magna de ipso sentire persuasus. Insuper communem Ecclesiæ statum læsisti: non enim omnes audientes peccatorem solum accusant, sed opprobria Christianorum in infideles dicentes, quod ille leno est, & dissolutus, sed pro eo qui peccauit, Christianos omnes calumniis insectantur. Ad hæc Dei gloriam blasphemari fecisti: sicut enim nobis laudabiliter viuentibus Dei nomen glorificatur, sic peccantibus blasphematur, & cōtumelia afficitur. Quartò, malè audientem confundisti, & sic imprudentiorem reddidisti, inimicum,

a *Proverb. 4.*

b *Proverb. 24.*

c *Hom. 3. Aurium, & oris ieiunium quid sit.*

Detrahēs fraternas carnes comedit. d Galat. 5.

Detrahēs communē Ecclesiæ statum lædit.

cum, & hostem constituens. Quintò, te ipsum peccati correctionis reum fecisti, negotia ad te nihil attuleris. Ne quis enim hoc mihi dicat: Tunc detraho, quòd falsa dico. Nam si vera loquens maledixeris, & est crimen: Etenim Pharisæus ille Publicano verò maledixit: sed tamen hoc ipsi nihil profuit. Dicitur mihi: Publicanus, non erat publicanus & peccator: certum est quod publicanus erat, sed tamen quòd ipsum vituperavit Pharisæus abijt omnibus amissis, fratrem corrigere? lachryma, ora Deum ex corde, apprehensum admone, consule, exhortare. Sic & Paulus scribat: Ne iterum cum venero humiliet me Deus apud vos, & lugeam multos ex his, qui ante peccauerunt, & egerunt penitentiam super immunditia, & fornicatione, & impudicitia, quam gesserunt. Demonstra charitatem erga peccatorem, persuade ipsi, quod consulens, & cum non peruulgare volens peccati ipsum commonefacere, pedes osculari non erubescas, si non vere mederi vis. Hæc & medici faciunt, sæpius diffidentem agrotos habentes, deosculantes, rogantes persuadentem lutarem sumere medicinam: Ita tu quoque fac: facere vulnus manifesta: hoc est curantis, hoc prouidentis, consulentis.

Non solum cum falsis, verum etiam cum vera loquimur, detrahimus.
a Luca 18.

Quomodo frater sit corrigendus.
h 2. Corinths. 12.

Detrahoribus aures sunt obstruende.
c. Psal. 100.
Quid dicendum sit proximo nobis de alio loqui volenti.

Circa alienam vitam satagere illiberalitatis extrema est.

Non solos autem maledicentes, sed & aliis detrahentibus admonedo aures obstruere, & Prophetam imitandam dicentem: Detrahentem secretò proximo suo hunc persequer. Dic proximo: Habes aliquem quem laudes, commendes, aures aperio, & vnguenta suscipiam. Si non malè velis dicere, verbis ingressum obturo: non enim dicere, quod ille improbus? Maximum igitur nocuum est tum ex hoc & extrema iactura. Loquere ad ipsum: Curamus nostra, quomodo peccatorum rationes demus, curiositatem hanc, & operosam indagacionem circa vitam nostram exhibeamus. Quam enim habebimus excusacionem, quam veniam, cum nostra ne in mentem quòdem capiamus, aliena verò curiosè scrutemur? Sicut domum declinare & interiora considerare præteritum turpe est, & multa ignominia plenum: sic & circa alienam vitam satagere illiberalitatis extrema est. Hoc verò dicitur

diculum magis est, quod talem habentes vitam, & propriam negligentes, cum aliquid arcanum dixerint, rogāt audientem, & adiurant ne cuiquam amplius alteri dicat. Huic declarantes, quod rem reprehensione dignam commiserint. Si enim illum, vt nemini dicat, rogas: multo magis te priorem huic dicere non oportebat, in tuto sermonem habebas: postquam ipsum prodidisti, tunc salutē ipsius curas: si nō vis efferri, neque alteri ipse dicas: postquam verò alteri prodidisti sermonis custodiam, superflua facis, & inutilia, admonens & obtestans pro dictorū custodia. Sed iniucundum detrahere, imo iucundum non detrahere. Detrahens enim deinceps in agonia est, suspiratur, & timet, pœnitentiam agit, & linguam suam mandit, timens & tremiscens, ne fortè aliis enuntiatum verbum magnum sibi periculum adferat, & superfluam & inutilem inimicitiam his, qui dixere, operetur. Apud se ipsum verò continens in securitate plurima cum multa viuet voluptate. Audisti sermonem, inquit, moriatur in te, confide, non te disrumpet. Quid est moriatur in te? Extingue ipsum, defode, nec exire neque penitus moueri permittas: sed maximè stude, neque alios quidem dicentes malè, tolerare. Quod si quando & susceperis, infode interrimè dictum, obliuioni trade, vt his, qui non audierint, similis fias, & cum multa pace & securitate presentem transigas vitam.

Quod tacitum vis nemini dixeris.

Sermo, quē audis, moriatur in te.

Detrahoribus declarandum, quod magis eos quàm accusatos, auersemus. Benedicere initium amicitie. Maledicere principii inimicitie.

Si delatores didicerint, quod ipsos magis, quàm accusatos auersemur, & ipsi tandem ab hac mala consuetudine desistant, & peccatum corrigent, & laudabunt: post hæc & nos ipsos suos saluatores factos, & benefactores predicabunt; sicut enim benedicere & laudare amicitie principium est; sic & maledicere, & calumniari inimicitie, & odij, & iniuriarum principium est, atque discordiarum materia. Non aliunde nostra negliguntur, quàm quod aliena satagimus, curioseque scrutamur: non enim vacat homini accusanti, & alienos exquirenti mores, propriam quandoque vitam curare, studio enim omni in aliorum curiositatem impenso, necesse est omnia eius temerè, & negligenter iacere. Etenim optandum omnè otium in propriorum curam peccatorum, & iudicium impendentem amplius quid perficere posse. Cum verò

semper

*Detractiones
sunt satanicæ
barathrum in-
fidiarum.*

*Deus ex iudi-
cio nostro de a-
liis dato nos
condemnat,
a Matth. 7.*

*Huius vite a-
spereas nihil
nobis proderit
nisi à detra-
ctione absti-
neamus.*

*b in 9 cap. Ge-
na. Hom. 29.*

semper aliena cures, quando tua meditaberis ma-

Fugiamus igitur dilecti, fugiamus detractiones, quod est totum satanicum barathrum infidiarum et inleffio. Ut enim nostri a negligamus, & grauiore reatus consiliuamus, in hanc nos cōuetudinem duxit: imo verò non solum inest hoc malum, quo rationem dabimus eorum, quæ diximus, sed etiam peccata nostra sic grauiora faciemus, omni nos cōtione priuantes: Acerbe enim aliena exquirens, excessibus nullam veniam nanciscetur: Non enim à peccatorum natura, sed & ex iudicio de aliis nobis sententiam Deus profert. Idcirco admonuit, dicens: lite iudicare, ne iudicemini: non enim quale fuerit, tale illic in futurum apparebit: sed quando agnam, & inuitabilem additionem à iudicio in conspectu, accipiet. Sicut enim humanus, & mitis, & maior peccatorum grauitatem succidit, ita ac crudelis & implacabilis magnum propriis pondus apponit. Eliminemus igitur omnem ex ore detractionem, scientes, quod etsi cinerem comedimus, nulla nobis asperæ vitæ huius utilitas proderit, nisi detractione abstinemus: non enim quæ intant contumeliam hominem, sed quæ exeunt ex ore. Si quis te præter sterco commoueat, hoc facientem non conuicio, & tumelia afficias? Hoc fac & circa detractores. Non sic commotum sterco illam fetorem suscipientem tilaginem percellit, sicut aliena peccata excussa, & impura audientium animos prodita contristari, & turbare solent.

Abstinemus igitur detractione, turpiloquio, bla- mia, & neque proximo, neque Deo maledicamus. Non enim obreclatorum in hoc furoris lapsi sunt, vbi seruis in Deum linguam suam reuocauerint. Et idem de hoc vitio detractionis loquens: Quid, inquit, patitur, qui peccata fratrum euulgant, & non solum non tegunt, & excusant, sed magis ea faciunt manifesta, & taque ex hoc operantur peccata? Quando enim manifestas fratris peccatum, non illum tantum ignominiosum fecisti, & seignorem forte ad virtutis viam: sed & qui audiuit, facis negligentiores, & ad socordiam

ducis; neque etiam hoc solum, sed & Deum blasphema-
ri facis. Quod quantum adfert supplicium, nemo est
mentis compos, qui ignoret. Fugiamus igitur, obsecro,
mores Cham, nec imitemur. Imitemur autem gratorū
illorum filiorum pudorem; quem in contegenda patris
nuditate declararunt. Et ita adumbremus fratrum pec-
cata, ne ipsos negligentiores per hoc reddamus; sed vt
hac ratione maiorem illis occasionem præbeamus; vt
statim ab hoc malo liberentur, & in virtutis viam re-
deant. Nam sicut non habere multos testes suorum de-
lictorum respicienti faciliorem reditum præbet: sic si
frontem perficuerit anima, & viderit, quod nemo igno-
ret; quæ mala admiserit, non facile desistere solet, sed
quasi in profundum lacum incidisset, & subitus ab innu-
meris raperetur fluctibus, difficile emergere poterit. In
desperationem enim cadit, & nullum sibi reditum pro-
mittit. Idcirco precor, vt non detegamus proximorum
lapsus, & si ab aliis eos didicerimus, ne fatagamus vt
nuditas videatur, sed sicut grati illi pueri obtegamus, ad-
umbremus, admonitione, & consiliis lapsam animam
erigere studeamus, misericordiæ Dei magnitudinem do-
centes, & bonitatis eius excellentiam, & misericordiæ
immensitatem, vt maiorem quam illi benedictionem ab
omnium Domino consequamur, qui vult omnes homi-
nes saluos fieri, & ad agnitionem veritatis venire, qui
non vult mortem peccatoris, sed magis vt conuertatur,
& viuat.

Huc pertinet & illud D. Bernardi: Non veniat anima
mea in concilio detrahentium, quoniam Deus odit eos,
dicente Apostolo: Detractores Deo odibiles. Quæ sen-
tentiam Deus ipse loquens in Psalmo c, audi quomodo
affirmit: Detrahentē, inquit, secretò proximo suo, hunc
persequer. Nec mirum, cum id præcipuè vitium cha-
ritatem; quæ Deus est, & quidē cæteris acius impugna-
re, & persequi cognoscatur, quemadmodum vos quoq;
potestis aduertere. Omnis qui detrahit, primū quidem
seipsum prodit vacuum charitate: deinde quid aliud de-
trahendo intendit, nisi vt is, cui detrahit, veniat in odiū,
vel cōtemptum ipsis apud quos detrahit? Ferit ergo cha-
ritatem in omnibus; qui se audiunt, lingua maledica, &
quantum

*DetraCTOR a-
lios Deum bla-
sphemare facit.*

*Cur aliorum
peccata sint oc-
cultanda.*

*Quibus perire
peccandi pudorē
nihil non au-
dent.*

*Quomodo la-
psi ad emenda-
tionem redisci
possint.*

*a in serm. 24.
super Cantic.
Detractores
Deo odibiles.
b Rom. 1.
c Psal. 100.
Deus persequi-
tur detrahentē
secretò proxi-
mo suo.
Detrahēs cha-
ritatem nō habet.*

quantum in se est necat funditus & extinguit: non autem, sed & in absentibus vniuersis, ad quos volubum fortè per eos, qui praesentes sunt peruenire conrit. Vides quàm facillè, & in breui ingentem multitudinem animarum velociter currens sermo tabe huius inficere possit? Propterea dicit de talibus peticus spiritus: Quorum os maledictione, & amarae plenum est, veloces pedes eorum ad effundendum sanguinem. Vtique tam veloces, quàm velociter sermo. Vnus est, qui loquitur, & vnum tantum verbum profert, & tamen illud vnum verbum vno in motu multitudinis audientium dum aures inficit, animas inficit. Cor siquidem felle liuoris amarum per linguam mentum spargere, nisi amara, non potest, dicente domino: Ex abundantia cordis os loquitur. Et sunt pestis huius, dum alij quidem nudè, atq; irreuerentè in buccam venerit, virus euomat detractionis: Alii quodam simulatae verecundiae fuce conceptam malitiam quam retinere non possunt ad umbrare conantur. Vnde praemitti alia suspicia, sicq; quadam cum grauitate, modestate, vultu mœsto, demissis supercilijs, & voce placenti egredi maledictionem, & quidem tanto persuasibilis pedis quato creditur ab his, qui audiunt corde inuito, & benigni condolentis affectu, quàm malitiosè proferri. Dolens vultu, vehementer pro eo, quod diligo eum fatis, & nullo modo de hac re corrigere eum potui. Et alius: Mibi quidem, armis ne compertum fuerat de illo istud, sed per me nungua notuisset. At quonia per alterum patefacta est res, vult negare non possum: dolens dico: reuera ita est. Et aduiter Grate damnū: nam alias quidē in pluribus valeat. sed in hac parte (vt verum fatear) excusari minimè potest. Idem alibi: An non amittunt, inquit, vitam detractis Deo odibiles, odibiles vitae? Fugit vita quos odit, & vita fugit mori necessè est. An non & ipse moritur, qui venenū bibit, quod ei malefua detractoris lingua pinat? Siquidem furtim ei dilectionis vita subtrahitur dum nescit, paulatim in eo fraterna charitas refragat. Auditurus est forsitan ipse quoque cui detrahitur. Vt enim verba volant, & multorum prius ora sermo perueniens, difficilè fieri potest, quin singulorum creuerit.

a Psalms.

Vis, & efficacia detractionis.

b Matth. 12.

Luc. 6.

Diverse detractionum species.

1.

2.

Stimulata detractionis perniciosa.

3.

c in serm. de tripl. cust. manus, lingua & cordis.

& quasi iam prouectus referatur ad eū, ad cuius spectat
 offensam. Itaque scādalizabitur audiēs, & tabescet, eoq;
 facilius extinguetur in eo charitas, quo amplius ante vi-
 uere videbatur. Si inimicus, ait ^a, meus maledixisset mi-
 hi, sustinuissem vtrique. Et quidē cauet sibi prudens audi-
 tor, cauet & ipse, si nō desipit, qui sibi nouerit esse detra-
 ctum: ille, ne veneno inficiatur: iste, ne scādalo perturbe-
 tur. Sed quod in se est tamen, lingua maledica, & illius
 percutiēs conscientiā, & istius vulnerans charitatē, secū
 pariter vtrumq; perimit. Nunquid nō vipera est lingua
 ista? Ferocissima planē, nimirum quæ tres tam lethaliter
 inficiat flatu vno. Nūquid nō lancea est lingua ista? Pro-
 fecto & acutissima, quæ tres penetrat ictu vno. Lingua,
 inquit, corū gladius acutus. Gladius equidē anceps, imo
 triiceps est lingua detractoris. Nec verō eiusmodi linguā
 ipso etiam mucrone, quo dominicū latus cōfossus est,
 crudelior ē dicere vercaris. Fodit enim hæc quoq; Christi
 corpus, & membrū de membro, nec iam exanime fodit,
 sed facit exanime fodiēdo. Ipsi quoque nocētior est spi-
 rate, quas illi tam sublimi capiti furor militaris imposuit:
 hæc seu etiā clauis ferreis, quos sanctissimis manibus illis, &
 pedibus consummatio Iudaicæ iniquitatis infixit. Nisi
 enim huius, quod nūc pungitur, & trāsforditur, corporis
 dolui vitā illius vitæ corporis prætulisset, nunquā illud pro
 & nullo mortis iniuriæ, crucis ignominie tradidisset. Et dici-
 idē, leuis res sermo; tenera, mollis, & exigua caro lin-
 gua hominis, quis sapiens magni pendat? Leuis quidem
 res sermo, quia leuiter volat, sed grauius vulnerat: Le-
 uiter transit, sed grauius vrit: leuiter penetrat animam,
 sed non leuiter exit. Profertur leuiter, sed non leuiter re-
 uocatur: facillē volat, atq; ideo facillē violat charitatem.
 D. verō Basilii in regulis seu quæstionibus fusius dispu-
 tatis, quæst. seu cap. 33. Duas, inquit, opinor esse causas,
 in quibus licet aliquē dicere & retractare aliena mala. Si
 quando consiliū habere necesse est cum aliis, qui in hoc
 ipsum videntur assumi, quomodo corrigatur is, qui pec-
 cavit, vel mali aliquid egit. Et rursum, si quando necesse
 est præuenire aliquē & commoneri, ne fortē incurrat in
 consortiū alicuius mali, dum eum putat esse bonū, quia
 postolus dicit ^b: Nolite cōmisceri cū huiuscemodi ho-

^a Psal. 54

Lingua detractoris
 Vipera est ferocissima,
 Lingua detractoris
 Lancea est acutissima.
 Lingua detractoris
 Gladius est triiceps.

Lingua detractoris
 nocētior est spinis
 clauis Christi corpori infixit.

Detractio leuiter
 quidē volat,
 sed grauius
 vulnerat.

^b Thess. 3.

a Prouerb. 22.

b Tim. 4.

mine. Et Salomon^a: Noli manere cum homine in do: ne forte eius vias discas, & sumas laqueum tuum. Quod & ipsum Apostolum fecisse inuenimus hoc quod scribit ad Timotheum, dicens^b: Alexandrius multa mihi mala ostendit, quem & tu deuita. Nihil enim restitit nostris sermonibus. Præter huiusmodi necessitates, quicumque dicit aliquid aduersus alium, vel derogat ei, vel obtrectet, istud est detrahere, et vera videantur quæ dicit. Qui ergo detrahit fratrem, audit detrahentem, & patitur, excommunicari debet. scriptum est: Noli libenter audire detrahentem, ne eradiceris. Hæc Basilius.

Detractio, quæ scriptis fit, quo modo puniatur.

*c. c. qui in alterius, 5. q. 1.
d. Cæci, Eliberr. cap. 52. c. c. si qui, 5. q. 1.
e. l.onica. C. de famos libell.*

Cæterum, quia honestas personæ læditur non tantum verbis, verum etiam scriptis, sciendum ab Adriano sancitum esse: Qui in alterius famam publicè scripserit, aut verba contumeliosa confinxerit, & repertus, si eam non probauerit, flagelletur, & qui eam pertraxerit, rumpat, si non vult auctoris facti causam interire. Si qui verò inuēti fuerint famosos libellos in scriptis ponere, illi ex decreto concilij Elibertani summa pena puniantur. De iure autem ciuili: si quis famosum libellum, siue domi, siue in publico, siue in quo etiam ignorans repererit, aut corrumpat prius, quam alicuius innotescat, aut nulli confiteatur inuentum. Si verò nonnulli eisdem chartulas, vel corruperit, vel igne consumerit, sed vim earum manifestauerit, sciat se quasi auctorem iusmodi delicti capitali sententiæ subiungendum. Si quis de uotionis suæ, aut salutis publicæ custodiam, nomen suum profiteatur, & quæ per famosum libellum persequenda putauerit, ore proprio edicat: ita ut vlla trepidatione accedat, sciens quidem, quod libellionibus suis veri fides fuerit opitulata, laudem suam, & præmium consequatur. Sin verò inuentionem vera ostenderit, capitali pœna plectetur. Huiusmodi libellus alterius opinionem non lædat.

De blasphemia cauenda. CAP. XIX.

Quia honestas in sermone requisita non violatur verbis iniuriosis hominibus dictis, quorum præcipuis nonnulla diximus, & c.